

Uppsala universitet
Rektor

Juridiska avdelningen
Verksjurist Pontus Kyrk
BESLUT

2006-05-12
Reg.nr 31-2302-05

Uppsala universitets samarbete med Svenska Institutet för Personalutveckling (SIPU)

Bakgrund

Högskoleverket har uppmärksammat att Uppsala universitet i samarbete med SIPU ger en utbildning i offentlig upphandling om 20 poäng. I ett informationsblad från SIPU och Uppsala universitet anges bl.a. att kursen är tillgänglig för alla och att avgiften inklusive all kursdokumentation uppgår till 65 000 kr exklusive moms per termin.

Utredning

Uppsala universitets yttrande

Högskoleverket har anmodat Uppsala universitet att närmare redogöra för sitt samarbete med SIPU och att även inkomma med de eventuella avtal universitetet har med SIPU. Uppsala universitet har anfört bl.a. följande.

Kursen ifråga utgör uppdragsutbildning enligt förordningen (2002:760) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor. Samarbetet mellan universitetet och SIPU regleras i ett avtal daterat den 29 april 2005. SIPU har i en skrivelse (som bifogats) närmare beskrivit samarbetet. Kursen ifråga har utvecklats efter önskemål från myndigheter och företag såväl inom den offentliga som inom den privata sektorn. Dessa har efterfrågat utbildningen för sina anställda. SIPU är i förhållande till Uppsala universitet förmedlande mellanhand som för universitetets räkning ingår avtal med respektive arbetsgivare. Kursdeltagarna utses av arbetsgivaren, som erlägger kursavgift till SIPU. Universitetet ansvarar för genomförande av uppdragsutbildningen och denna bedrivs i enlighet med förordningen om uppdragsutbildning. Uppdragsgivare är andra än fysiska personer och uppdraget avser utbildning för uppdragsgivarens personal. Utbildningen knyter an till sådan grundläggande utbildning för vilken universitetet har examensrätt.

Med anledning av Uppsala universitets svar på Högskoleverkets remiss anmodade Högskoleverket Uppsala universitet att besvara följande frågor:

1. I svaret har universitetet uppgett att SIPU i förhållande till Uppsala universitet är förmedlande mellanhand, som för universitetets räkning ingår avtal med

respektive arbetsgivare. Detta förhållande framgår inte av det avtal mellan Uppsala universitet och SIPU som universitetet fogat till sitt yttrande. Finns det särskilda avtal som SIPU för universitetets räkning ingått med olika arbetsgivare för utbildningen? Var vänlig att i så fall bifoga dessa avtal.

2. I svaret har universitetet uppgett att uppdragsgivare är andra än fysiska personer och att uppdraget avser utbildning av uppdragsgivarens personal. Inte heller detta förhållande är reglerat genom ovan nämnda avtal.

3. I svaret har universitetet vidare uppgett att det är arbetsgivaren som utser kursdeltagare, men enligt avtalet är det SIPU.

4. Enligt informationsmaterial om kursen ger fullgjord utbildning 20 högskolepoäng. Av Högskoleverkets föreskrifter (HSVFS 2003:3) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor framgår att ett villkor för att uppdragsutbildningen skall anses ha samma kvalitet som den grundläggande högskoleutbildningen är att högskolan har kursplaner och utbildningsplaner samt utser examinator på samma sätt som i den grundläggande högskoleutbildningen. I avtalet anges att kurserna skall genomföras enligt kursplaner, fastställda av SIPU.

Uppsala universitet har därvid inkommit med följande svar på Högskoleverkets frågor:

1. Några skriftliga avtal synes inte ha tecknats mellan SIPU och respektive uppdragsgivare, men av inkomna anmälningar, både skriftliga och mottagna per telefon, framgår vem som är kursdeltagarens arbetsgivare och till vilket företag/-organisation fakturan skall skickas. Kopior av anmälningar bifogas (bilaga 1).

2. Av avtalet med SIPU framgår inte att uppdragsgivare är andra än fysiska personer och att uppdraget avser utbildning av uppdragsgivarens personal. Detta var emellertid det faktiska förhållandet, vilket framgår av SIPU:s skrivelse 2005-06-15 (bilaga 2 till universitetets yttrande 2005-06-21).

3. Av avtalet med SIPU framgår inte, att det är arbetsgivaren, som utser kursdeltagare. Detta var emellertid det faktiska förhållandet, som framgår av SIPU:s skrivelse 2005-06-15.

4. I avtalet med SIPU framgår av p 1, sista stycket, felaktigt att kursplanerna fastställs av uppdragsgivaren. Av p 4 i samma avtal, Kursplan och kursdeltagare, framgår dock det rätta förhållandet, nämligen att kursplanerna har utformats av uppdragstagaren, som också enligt p 2 svarar för kursledning, undervisning, examination och administration.

Universitetet beklagar att avtalet med SIPU fått en felaktig utformning, beroende på att texten inte anpassats till det förhållandet att SIPU är universitetets mellanhand gentemot de egentliga uppdragsgivarna, som också skall utse kursdeltagare. Handläggningen av avtalet har inte följt universitetets gällande interna rutiner och inte passerat juridiska avdelningen och universitetsdirektören för godkännande. Förnyade instruktioner har utgått till den berörda institutionen, vilket kommer att förhindra en upprepning inför framtiden.

Högskoleverkets bedömning

Gällande bestämmelser m.m.

Högskolorna får bedriva uppdragsutbildning enligt bestämmelserna i förordningen (2002:760) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor.

Enligt 2 § avses med uppdragsutbildning utbildning som anordnas mot avgift från annan än en fysisk person för den som uppdragsgivaren utser.

Av 3 § första stycket följer att ett universitet eller en högskola får bedriva uppdragsutbildning som knyter an till sådan grundläggande högskoleutbildning som universitetet eller högskolan har examensrätt för. Av andra stycket samma paragraf följer att om uppdragsgivaren är svenska staten, en kommunal myndighet, ett svenskt landsting eller en motsvarande offentlig uppdragsgivare från ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) gäller utöver första stycket att uppdraget skall avse personalutbildning eller utbildning som behövs av arbetsmarknadsskäl eller av biståndspolitiska skäl. I andra fall skall enligt paragrafens tredje stycke uppdraget avse personalutbildning som är ägnad att få betydelse för deltagarnas arbete åt uppdragsgivaren.

Av 1 § andra stycket av Högskoleverkets föreskrifter (HSVFS 2003:3) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor framgår att skriftliga avtal skall tecknas mellan högskolan och uppdragsgivaren för all uppdragsutbildning. Vidare framgår av 4 § av nämnda föreskrifter att ett villkor för att uppdragsutbildning skall anses ha samma kvalitet som den grundläggande utbildningen är att högskolan har kurs- och utbildningsplaner samt utser examinator på samma sätt som i den grundläggande högskoleutbildningen.

I Högskoleverkets rapport Uppdragsutbildning – en vägledning (2003:35 R, s.26 ff.) anges följande under rubriken vad menas med förmedling av uppdragsutbildning.

/.../Tjänstebolaget får inte bedriva uppdragsutbildningen i egen regi utan den skall bedrivas av högskolan i enlighet med förordningen om uppdragsutbildning (jfr regeringens proposition FoU och samverkan i innovationssystemet, prop. 2001/02:2).

Enligt förordningen om uppdragsutbildning är det alltid uppdragsgivaren som skall utse deltagarna i utbildningen. När det är fråga om privata uppdragsgivare måste det alltid vara fråga om utbildningar som

har betydelse för deltagarnas arbete åt uppdragsgivaren.

Vem kan då uppdra åt universiteten att genomföra en uppdragsutbildning? Det kan en offentlig uppdragsgivare för bistånds- eller arbetsmarknadsskäl eller personalutbildning och en privat uppdragsgivare som har egen personal som behöver fortbildas och vidareutbildas. Utbildningen måste i sistnämnda fallet få betydelse för deltagarnas arbete åt uppdragsgivaren.

Högskoleverket har i sin tillsynsverksamhet sett att vissa högskolor använder sig av mellanhänder som förmedlar uppdragsutbildningen på sådant sätt att förmedlaren i eget namn åtar sig att leverera utbildning till beställaren av uppdragsutbildningen. I dessa fall finns också ett avtal mellan högskolan och mellanhanden om högskolans medverkan i utbildningen. Det finns däremot inget avtal alls mellan högskolan och den egentliga uppdragsgivaren. Det blir i stället mellanhanden som beställer uppdragsutbildning av högskolan och som alltså är uppdragsgivare gentemot högskolan. Detta går inte ihop med förordningens lydelse, att utbildningen skall få betydelse för deltagarnas arbete åt uppdragsgivaren.

Högskoleverket anser att förordningens lydelse kräver att en överenskommelse om själva uppdragsutbildningens genomförande måste regleras i ett avtal mellan högskolan och beställaren av uppdragsutbildningen, dvs. uppdragsgivaren. Detta kommer också till uttryck i Högskoleverkets föreskrifter om uppdragsutbildning att skriftliga avtal alltid skall tecknas mellan högskolan och uppdragsgivaren./.../

/.../En privat uppdragsgivare kan, om det inte är fråga om en statlig eller en kommunal myndighet, beställa uppdragsutbildning bara åt sin egen personal, jfr 4 § (3 § i dess nuvarande lydelse) förordningen om uppdragsutbildning. Därför kan inte mellanhänder, vare sig det gäller ett holdingbolag eller någon annan, enligt Högskoleverkets uppfattning beställa utbildning för annan personal än sin egen.

Däremot kan mellanhanden mycket väl träffa ett avtal med högskolan om att administrera, förmedla och marknadsföra högskolans uppdragsutbildningar m.m. Avtalet bör klargöra ansvar och roller mellan bolaget och högskolan. Själva avtalet med uppdragsgivaren om uppdragsutbildningen måste tecknas med den som skall bedriva uppdragsutbildningen, dvs. med högskolan. Den förmedlande mellanhanden kan dock ha fullmakt att ingå avtalet i högskolans namn. Det blir då hög-

skolan som ansvarar för genomförandet av uppdragsutbildningen och för att denna bedrivs enligt förordningen om uppdragsutbildning./.../

Högskoleverkets slutsatser

Uppsala universitet har uppgivit att kursplanen fastställs av Uppsala universitetet och inte av SIPU. Högskoleverket nöjer sig med detta och förutsätter att avtalet mellan Uppsala universitet och SIPU korrigeras.

Av nämnda avtal (rubricerat som avtal om uppdragsverksamhet) framgår att det är SIPU som är uppdragsgivare och att SIPU skall ersätta Uppsala universitet för utbildningen med 530 000 kr exklusive moms. Någon fullmakt för att SIPU att som s.k. mellanhand ingå avtal i Uppsala universitets namn finns såvitt framgår inte. Vidare framgår av avtalet att kursdeltagarna utses av uppdragsgivaren och att kurserna skall genomföras enligt kursplaner fastställda av uppdragsgivaren. SIPU anger själv i sin redogörelse om samarbetet med Uppsala universitet (som universitetet för övrigt också hänvisar till) att ”SIPU har tagit fram ovanstående utbildning efter önskemål från våra kunder som har efterfrågat utbildningen för sina anställda. Våra kunder är hela den offentliga sektorn, vi har även haft några från den privata sektorn genom åren på denna utbildning”.

Med den avtalskonstruktion som nu föreligger är det SIPU som är uppdragsgivare och som säljer utbildningen till andra myndigheter och företag vars anställda bedriver studier. Vid dessa förhållande avser uppdraget således inte personalutbildning som är ägnad att få betydelse för deltagarnas arbete åt uppdragsgivaren, dvs. SIPU. Det torde därmed inte heller vara möjligt för Uppsala universitet att företa någon bedömning av huruvida förutsättningarna i 3 § förordningen om uppdragsutbildning är uppfyllda. I praktiken finns det därmed inte heller någon garanti för att enskilda inte ”köper” sig utbildning.

Den aktuella verksamheten, i den form som den nu bedrivs och med föreliggande avtal, strider enligt Högskoleverkets mening således mot 3 § förordningen om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor.

Uppsala universitet har emellertid angivit att SIPU endast är en mellanhand mellan de egentliga uppdragsgivarna och universitetet. Högskoleverket har inget att invända mot ett sådant förfarande. Som framgår av det ovan anförda skall det dock i sådant fall finnas en fullmakt för SIPU att ingå ett avtal med uppdragsgivarna i Uppsala universitets namn och därigenom klargöra universitetets ansvar för att uppdragsutbildningen bedrivs enligt förordningen om uppdragsutbildning.

HÖGSKOLEVERKET

BESLUT

2006-05-12

Reg.nr 31-2302-05 **Fe! Ingen text med
angivet format i dokumentet.**

Sid 6

Högskoleverket förutsätter att Uppsala universitet vidtar nödvändiga åtgärder i detta avseende och avser att under hösten 2006 följa upp vilka åtgärder som universitetet vidtagit.

Christian Sjöstrand
Tf. avdelningschef

Pontus Kyrk
Verksjurist